молоді та вразливих груп населення, для яких реалістичність віртуальних світів може викликати значний психологічний стрес [4, с. 5].

Ще одним етичним викликом є питання приватності та безпеки. У віртуальних спільнотах часто виникають проблеми з недобросовісною взаємодією між користувачами, вторгненням в особисті дані або навіть маніпуляцією свідомістю користувачів за допомогою технологій. Важливо розробляти етичні стандарти та регулювати використання VR-технологій, щоб уникнути можливих зловживань та забезпечити захист особистої інформації.

Отже, хоча віртуальна реальність відкриває нові горизонти для розвитку суспільства, необхідно уважно ставитися до її психологічних та етичних наслідків, аби забезпечити безпечне і гармонійне використання технологій у майбутньому.

Список використаних джерел

1.McLuhan Marshall. Understanding Media: The Extensions of Man, 2022, 410 p.
2. Francisco Lara, Jan Deckers.Ethics of Artificial Intelligence: Ethics of Virtual Reality. 2023, 201p.
3. Bill Cunneen. Problems With Virtual Reality Training They Don’t Want You To Know 2021, 55 p.
4. Heim, M. *Virtual Realism.* Oxford University Press.1998, No. 4. 17 p.

УДК : 159.9:316:
ORCID https://orcid.org/0000-0002-3121-658X

ЕТНОПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Проданюк Ф.М., кандидат історичних наук, доцент,
професор кафедри психології та педагогіки
Український гуманітарний інститут

Ключові слова: етнопсихологія, полікультурне середовище, глобалізація, євроінтеграція, Україна, демократичний світогляд, особливості.

Актуальність теми наукової роботи зумовлена рядом факторів: російською війною розпочатою проти України у 2014 р. і особливо її

активною фазою у 2022-2026 рр.; необхідністю об'єднання всіх демократичних сил у боротьбі з агресією РФ проти нашої держави; посиленням процесів глобалізації у світі; світовими економічними кризами, різким загостренням продовольчої проблеми: політичною нестабільністю та регіональними воєнними конфліктами; посиленням інтенсивності зростання міграційних процесів у всіх частинах нашої планети. Не лише на науковому, але й на політичному та економічному рівнях в сучасних умовах зростає потреба в пошуках ефективних шляхів гармонізації міжетнічних стосунків, запобігання можливості виникнення у будь-якій формі конфліктів між представниками різних народів, формування принципів толерантності, втілення в життя правових норм визнання універсальних прав особистості; налагодження різноманітних каналів комунікації між представниками різних етносів тощо.

Метою наукового дослідження є теоретичний аналіз, з'ясування різноманітних особливостей міжетнічної взаємодії, виявлення основних аспектів психологічної адаптації, пошук шляхів уникнення конфліктів між різними народами, сприяння гармонізації стосунків між представниками етнічних груп населення у світовому та регіональному полікультурному просторі.

Завдання наукової роботи:

1. З'ясувати теоретичні аспекти аналізу визначальних етнопсихологічних чинників, які впливають на налагодження толерантного спілкування між різними народами. Проаналізувати наявну наукову літературу, присвячену даній науковій проблемі в культурології, етнопсихології, соціальній психології, крос-культурній-психології тощо.

2. Розглянути національні та психологічні особливості різних етносів, які впливають на поведінку представників етнічних груп під час їхнього спілкування з іншими народами.

Об'єкт наукової роботи – процес спілкування, взаємодії, соціальної та психологічної адаптації між представниками різних етносів, що одночасно існують у єдиному полікультурному просторі.

Предмет наукового дослідження: причини виникнення конфліктів, шляхи їхнього уникнення та подолання; різноманітні етнічні стереотипи та упередження; рівень етнічної ідентичності та самосвідомості; ключові аспекти міжкультурної адаптації.

Аналіз досліджень та публікацій з наукової проблеми. Різні аспекти даної теми наукового дослідження активно досліджувала в XX та XXI століттях значна частина як зарубіжних так і вітчизняних дослідників. Зокрема, особливості прояву етнічних стереотипів та упереджень у представників різних народів активно вивчали В. Ліппман, Г. Олпорт, Х. Теджфел та багато інших. Питанням расових та етнічних відносин приділяли значну увагу у своїх роботах Б. Андерсон, І. Валлерстайн, Е. Гобсбаум, Е. Сміт та багато інших. Серед вітчизняних науковців названу проблему активно досліджували О. Бабчук, Є. Головаха, В. Котигоренко, І.

Кресіна, Л. Нагорна та багато інших. На початку XXI століття українські та зарубіжні дослідники досліджують різні аспекти з проблем етнопсихологічних особливостей взаємодії в полікультурному середовищі. Серед відомих вітчизняних вчених питаннями вивчення процесу адаптації та особливостей етнічної толерантності та переживання особистості в різних травмуючих ситуаціях активно вивчає Т. Кириленко. Основні проблеми формування полікультурної компетентності висвітлені у наукових роботах вітчизняних дослідників: Р. Агадуллін, В. Бойченко, О. Гуренко, Л. Перетяга та інші.

*Виклад основного матеріалу***.** Під терміном толерантність прийнято розуміти терпимість до іншого світогляду, способу життя, поведінки і звичаїв [1]. Його складовою частиною є також поняття толерантне спілкування. Під даним терміном слід розуміти прагнення уникати конфлікти та визнання за іншими особами права бути іншими. До основних теоретичних чинників даного поняття прийнято відносити такі складові: Етнокультурну ідентичність як фундамент сприйняття; наявність певної системи цінностей та наявність етнічних норм, менталітет та національний характер, чітке розуміння етнічних стереотипів та упереджень, вивчення характерних рис та особливостей невербальної та вербальної комунікації, формування зрозумілих механізмів досягнення етнокультурної толерантності тощо. Зокрема, національну ідентичність українців активно досліджує в своїх роботах Л.П. Нагорна [2]. Однією із важливих сучасних теорій комунікацій прийнято вважати концепцію концептуальності культур Е. Холла [3]. Відомий соціолог Г. Хофстеде розробив теорію культурних вимірів. Серед чотирьох запропонованих вченим вимірів, важливе місце відведено питанням «Колективізм – Індивідуалізм» [4].

Толерантне спілкування не можливе без врахування етнічних та психологічних особливостей, які характерні для тих чи інших суб’єктів взаємодії. На спілкування значний вплив мають також притаманні різним етносам форми передачі інформації. Вони сприяють внутрішній цілісності представників того чи іншого етносу. Зокрема, прийнято вважати, що рівень культури спілкування залежить від наявності таких чинників: загального стану розвитку окремо взятої країни, її суспільно-політичного, соціально-економічного, національно-культурного та духовно рівня тощо; рівня розвитку комунікацій як окремих етнічних груп, так конкретних особистостей; відкритості окремої етнічної групи населення до можливості зовнішнього спілкування з представниками інших етносів; наявності певної системи зовнішніх зв’язків тощо [5].

Висновки. Наукова проблема етнопсихологічних особливостей взаємодії в полікультурному середовищі потребує подальшого вивчення та аналізу. Особливої уваги, на нашу думку, потребують питання психологічних особливостей між представниками різних етносів, форми впливу на поведінку при міжетнічному спілкуванні, а також впливи на

спілкування етнопсихологічних бар'єрів та стереотипів. Об'єктивний та неупереджений їхній аналіз допоможе налагодити взаємодію між представниками різних етнічних груп та уникнути конфліктів між ними.

Список використаних джерел

1. Толерантність – це розуміння того, що людина має право бути не такою, як інші. URL:https://docuclub.docudays.ua/news/-lyudina-maye-pravo-buti-ne-takoyu-yak-insh
2. Нагорна Л. Поняття «національна ідентичність» і «національна ідея» в українському термінологічному просторі //Політичний менеджмент, 2003. № 2. 14-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PoMe_2003_2_4.
3. Shynkaruk L., Salata H., Danylova T. DIALOGUE OF CULTURES: E. HALL AND F. KLUCKHOHN. // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. № 3, 2028. С. 128-133.
4. Романуцький В.М. Континуум "індивідуалізм – колективізм" як основний вимір сучасної культури (за Г. Хофстеде). URL: file:///C:/Users/UGI_user/Downloads/137449-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-295313-2-10-20180718.pdf
5. Опалюк О.М., Лісовий О.І. Соціокультурні та етнопсихологічні особливості спілкування. URL: file:///C:/Users/UGI_user/Downloads/162262-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-354396-1-10-20190403.PDF

ORCID ID 0000-0002-1515-6070

LEGO ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

Черняк Д.С., кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри сценічного мистецтва і культури
Зливко А., здобувач вищої освіти
Київський національний університет технологій та дизайну

Lego (далі Лего) - конструктор з набору деталей - різнокольорових пластмасових цеглинок, маленьких фігурок - для збирання та моделювання різноманітних предметів, що випускається компанією Lego Group, яка була заснована ще в 1932 році. За даними компанії кожну хвилину виробляється 68 тис. кубиків Лего [2]. Річний обсяг виробництва цеглинок Лего в середньому становить приблизно 36 млрд на рік [5]. Асортимент в 2024 р. включав 840 наборів, найбільш популярними з них були Lego Icons, Lego Star Wars, Lego Technic, Lego City та Lego